

Humay quşu

Salatın Əsgərovanın əziz xatirəsinə ithaf edirəm

Ekran işıqlanı.

Axşamdır. Sevincilin evi.

Sevinc fikirli-fikirli eyvanda durub, ulduzlari seyr edir. Onun adəti idi tez-tez eyvandan ulduzlara, aya tamaşa etmək.

Ekranda səma, ulduzların sayrışması göstərilir.

Sevinc onlara tamaşa edir, birdən göydə bir ulduz axır. Sevinc gözləri ilə onu izləsə də ulduz yoxa çıxır. Sevinc təəssüflənir. Özündən qeyri-ixtiyari ürəyindən ah qopur.

Kadr dayanır, filmin adı, rollar yazılır.

Kadrda Sevincilin iş yeri göstərilir... Hərə öz işi ilə məşğuldur. Şöbə müdiri otağa daxil olur, salam verir – Sabahımız xeyir.

İşçilər başlarını qaldırır – Sabahınız xeyir – deyirlər.

Sevinc fikirli görünür.

Radioda cəbhədəki hadisələrdən xəbər verilir. Hamının üzündən düşməyə nifrət hiss olunur.

Şöbə müdiri də çox narahat görünür. Ayağa qalxıb siqaret qutusunda siqaret götürüb alışdırır.

Uşaqlar – müdir dillənir. Sabah cəbhəyə bir dəstə könüllü yola düşür, bizdən getmək istəyən varsa gedib indi yazıla bilər. Çünki dəstə səhər tezədən yola düşəcək.

Hamı bir-birinin üzünə baxdı. Sevinc heç kimin dillənmədiyini görəndə, mən gedirəm – deyərək ayağa qalxır.

Müdir eynəyini çıxarıb ona fərəhlə baxaraq – Sağ ol, qızım. Sənin kimi mərd, cəsarətli övladları olan vətən basılmaz.

Kadr dəyişir.

Sevincilin evi.

Sevinc işdən evə qayıdır, içəri girəndə oğlu onu görüb üstünə atılır, anasını qucaqlayır. Sevinc çantasını asılıqandan asıb oğlunu bərk-bərk qucaqlayır, başını tumarlayır, üzündən öpür.

-Anası səsə mətbəxdən başını çıxarıb onları fərəhlə süzərək – yenə nə olub, belə bərk-bərk öpürsünüz, hə!

Sevinc Cavidin başını tumarlayır, qəddini düzəldib anasına baxır. Cavid qaçıb otağına keçir.

- Ana, – Sevinc dillənir. Atam evdədir?

- Hə, qızım, otağımdadır – anası deyir. Xeyirdirmi?

- Narahat olma, ana, hər şey qaydasındadır – deyərək Sevinc atasının otağına keçir.

Atası divanda əyləşib qəzet oxuyur. Qapının səsinə başını qaldırır eynəyini çıxardır, gözlərini ovuşdurur.

Sevinc atasına yaxınlaşıb onun üzündən öpür.

Atası hiss edir ki, Sevinc sözlü adama oxşayır. Odur ki, xəbər alır:

-Qızım, işdə nə var, nə yox?

-Hər şey qaydasındadır, ata – sonra ağır-ağır divandan qalxaraq atasının üzünə baxaraq...

-Ata, mən Qarabağa gedirəm. Cavidəndən muğayat ol, əgər gəlməsəm onu əmanət saxla – qətiyyətlə dedi ki, atası onu yolundan döndərməsin.

Atası ayağa qalxıb - ay qızım, sən nə danışsən, xalqımızın o qərdər mərd oğulları var ki.

Sevinc – ata, məgər sən mənə oğul kimi gözləməmişən? Hətta adımı Soltan da qoyacaqmışsan. Özü də birinci dəfə deyil ki, cəbhəyə getməyim, bu dəfə də sağ-salamat qayıdıb gələcəm (gülü həmişə yan keçməz ki) Ürəyində öz-özünə dedi.

Kadr dəyişir.

Maşın meşənin içi ilə irəliləyir. Sürücü cəhd edirdi ki, meşədən tez çıxsınlar. Dünənki döyüşdə çoxlu itki verilmiş, dinc əhali mühasirədə qalmışdı.

Kadr dəyişir.

Dünənki döyüş göstərilir. Əsgərlər tanklara, zirehli maşınlarla doluşub döyüşə yola düşürlər. Sevinc tankın yanında aşağıda durub döyüşə yola düşən əsgərlərə elə tankın üstündə söhbət edir. Onların söhbətlərini lentə alır.

Tankın üstündəki əsgərlərdən biri başını aşağı əyib mikrofona tərəf əyilib, bu gün biz, o, xainlərin cavabını yaxşı verəcəyik. Bizim batalyonda mərd, qoçaq oğullar çoxdur.

Elədir – başqa bir əsgər də ağızını mikrofona yaxınlaşdırıb silahdaşının sözüünə qüvvət verir. Biz and içirik ki, son damla qanımıza qədər torpaqlarımızı qoruyacağıq.

- Uşaqlar, – Sevinc dillənir.

Mən sizə uğurlar arzu edirəm, özünüzi qoruyun, sizlər vətənə çox gərəksiniz. Özünüzi qoruyun.

Tanklar yola düşür. Sevinc tankın arxasınca baxır. Həmin gün qızğın dava gedir, bizimkilər çoxlu itki verir, arxaya çəkilirlər. Kəndi, dinc əhalini xilas edə bil-

mirlər.

Kadr dəyişir.

Budur, onlar kəndi mühasirədən çıxarmaq əməliyyatı üçün gedirdilər.

Zabit Abdullayev sürücünün yanında əyləşib. Mahmud və Sevinc arxada əyləşiblər. Sevinc maşının pəncərəsindən dağlara tamaşa edir...təbiətin füsunkarlığına vələh olur.

Zabit Abdullayev çox narahatdır. O, ətrafa tez-tez nəzər salır.

Mahmud Sevincin dağlara tamaşa etdiyini görəndə diləninir:

- Sevinc xanım, – deyirəm nə gözəl təbiəti var bizim bu yerlərin. İnsan bu gözəlliyə baxdıqca ruhu dincəlir, baxdıqca – baxmaq, şairləşib şer yazmaq, aşq kimi saz götürüb bu gözəlliyi vəsf etmək istəyirəm.

Mahmudun ürəkaçan sözlərindən sonra hamı yüngül nəfəs almağa başlayır.

-Elədir, Mahmud - Sevinc diləninir. Barmağı ilə dağı göstərərək – bir o dağın gündəki ağ buluda baxın, necə də gözəldir. Bəyaz bir qesri xatırladı insana.

Hamı Sevincin göstərdiyi buluda baxır. Birdən sərin meh əsərək maşının içərisinə dolur, nədənsə Cavid yadına düşür Sevincin. Xəyaldan ayrılıb üşüdüyündən qollarını əlləri ilə ovuşdurur.

Birdən kollarından güllələr yağmağa başlayır.

Ani olaraq Sevincin gözləri yene göylərə dikilir; qəfil güllənin səsinə ağ buludlar rəngini dəyişib qıpqırmızı olmuşdu. Sevinc təəccüb içində öz-özünə – mən belə şey görməmişəm.

Qırmızı bulud – bu möcüzədir.

Onlar maşından düşməli olurlar. Həyəcan içində ətrafa nəzər salırlar.

Tələşdən az qalır zabitin ürəyi partlasın. Ürəyində – gərək Sevincin gəlməyinə razı olmayaydım,

razı olmayaydım – yenidən təkrar edir.

Mahmud tez-tez Sevinci sinəsi ilə qoruyurdu. Atəş səsi yenidən başlayır. Güllələr onların yanından ötüb maşını dəlik-dəlik edirdi.

Qəfil güllənin səsinədən qorpan ahədan zabit arxaya döndür. Görəndə ki, Sevinc, Mahmud al qanın içində çapalayır heç nəyə məhəl qoymadan onlara yaxınlaşır.

Mahmud sinəsi ilə Sevinci qorusa da güllə onun sinəsini dəlib Sevincə dəymişdi. Al qan onun şümal boynundan üzəuşağı axırdı. Sürücü də tez onlara yaxınlaşır. Mahmudu yerdən qaldırır. Mahmud onların qolları üstündə keçinir. Sabir onu sinəsinə sıxıb ağlayır.

Zabit Sabiri çağırır – Sabir, tez bura gəl. Sabir Mahmudu yerə qoyub onlara yaxınlaşır. Onlar Sevinci dikəltməyə çalışırlar.

Sevinc qırıq-qırıq – on-la-ri-x-i-las e-d-i-n, oğ-lum! Cavid. Ata, Cavid-dən muğayat ol – deyərək son dəfə gözlərini göylərə zilləyir və başı qeyri-ixtiyari zabitin qolları üstündən aşağı öyilir. Onlar Sevinci torpağın üstünə qoyurlar.

Kadr dəyişir. Aşşamdır. Sevincilin evi.

Anası gedəndən Cavid nənəsi ilə yatır. Uşaq qəfil yuxudan ayılıb titrəməyə başlayır. Nənəsi tez yerindən qalxıb onu sakitləşdirməyə çalışır.

Cavid, balam sənə nə olub, tez qalxıb uşağa su götürüb verir. Əlini onun alınına qoyur.

Uşaq qorxusundan nənəsinə sığırın.

-Nənə, ay nənə.

-Can nənə, nənə sənə qurban olsun, yəqin yuxu görmüsən, mənim ağıllı balam, ondan qorxmusan. Adam da heç yuxudan qorxar. Nənəsi Cavidin başını sığallayıb üzündən, gözündən öpür.

Uşaq bir az sakitləşir. Nənə,

anam nə vaxt gələcək? - yavaşca Cavid soruşur. Nənəsi təsəlliverici nəzərlərlə Cavidə baxır.

-Gələcək, mənim ağıllı balam. Bir də gördün səhə təzdən anan gəlib səni çoxlu-çoxlu qucaqlayıb öpür.

-Nənə, ay nənə, anamı ilan vurmaz ki? Yuxuda gördüm ki, anam meşənin içində təkdir. Birdən bir ilan anamın bədəninə sarılır, anam mənə çağırır, mən anama yaxınlaşıb ona kömək edə bilmirəm.

Nənəsi – yox, mənəm ağıllı, qəşəng oğlum. O, yuxudur, adam yuxudan qorxmaz. Nənəsi onu sakitləşdirib yatağına uzadır, üstünü örtür, özü ağır-ağır qalxıb mətbəxə keçir.

Kadr dəyişir.

Döyüş gedir. Bizimkilər mühasirəni yarıb kəndi, əhalini xilas edirlər. Ermənilər çoxlu itki verir.

Bizim əsgərlər sevinciklərindən bir-birini qucaqlayıb öpürlər.

Kadr dəyişir.

Cavid yuxudan ayılıb, yerində qurcalanır. Başını qaldırıb nənəsinin yerinə baxır. Nənəsinin yanında görmür. Birdən gözü pəncərəyə sataşır. Gözlərinə inanmır. Qırmızı qanadlı bir quş gəlib onların pəncərəsinə qonmuşdu. Cavid quşun gözəlliyinə heyran olur. Tez yatağından qalxıb pəncərəni açır ki, quşu tutsun. Quş hiürküb al şəfəqli sübh günəşinə doğru uçmağa başlayır.

Quş gözdən itənəcən Cavid sevincinə-sevincinə ona tamaşa edir.

Ekranında Günəşə sarı uçan quş yaxınlaşır.

Kadr dəyişir.

Son

Kəbirə MƏMMƏDZADƏ

Hacıqabul